

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناسی

سال هفتم شماره ۲۶ تابستان ۱۳۹۱

رابطه ابعادی اسکیزوتاپی و همدلی - پیوند ساختاری اسکیزوتاپی مثبت و منفی با همدلی شناختی و عاطفی

زینب خانجانی^۱
فاطمه هداوندخانی^۲
تورج هاشمی نصرت‌آباد^۳
مجید محمودعلیلو^۴
عباس بخشی‌پور رودسری^۵

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه اسکیزوتاپی و همدلی و ابعاد آنها بود. صد و هفتاد و یک دانش‌آموز عادی از شهر ری با دامنه سنی ۱۶ تا ۱۹ سال (دختران: میانگین=۱۷/۰۹، انحراف استاندارد=۰/۷۶؛ پسران: میانگین=۱۷/۴۰، انحراف استاندارد=۰/۶۱) به روش نمونه‌برداری تصادفی خوش‌ای انتخاب شدند. دانش‌آموزان مقیاس همدلی بهر (EQ: بارون کوهن و ویل رایت، ۲۰۰۴) و پرسشنامه شخصیت اسکیزوتاپیال (SPQ: رین، ۱۹۹۱) را تکمیل کردند. یافته‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چندگانه، و مدل‌سازی معادله ساختاری تحلیل شدند. نمره کل اسکیزوتاپی و همدلی رابطه معناداری با یکدیگر نداشتند. اما، با توجه به اینکه اسکیزوتاپی و همدلی هر دو سازه‌هایی ابعادی بوده و هر یک از این ابعاد، ساختار مجازی

۱- دانشیار دانشگاه تبریز.

Email:fhadavandkhani@gmail.com

۲- دانشجوی دکترای روانشناسی عمومی. (نویسنده رابط)

۳- دانشیار دانشگاه تبریز.

۴- استاد دانشگاه تبریز.

۵- دانشیار دانشگاه تبریز.

نسبت به بقیه دارد، رابطه ابعاد این دو سازه بررسی گردید. تحلیل‌ها نشان دادند اسکیزوتایپی مثبت و منفی می‌توانند همدلی شناختی را تبیین نمایند، اما سهم اسکیزوتایپی مثبت در این رابطه بیشتر بود ($\beta=0.347$). افزون بر آن، اسکیزوتایپی مثبت و منفی توансنتند همدلی عاطفی را نیز تبیین کنند، اما اسکیزوتایپی منفی نقش بیشتری در این تبیین ایفا نمود ($\beta=-0.218$). افزون بر آن، اسکیزوتایپی مثبت و منفی توансنتند همدلی عاطفی را نیز تبیین کنند، اما اسکیزوتایپی منفی نقش بیشتری در این تبیین ایفا نمود ($\beta=-0.218$). در ادامه، با استفاده از مدل‌سازی معادله ساختاری، ارتباط ساختاری روابط کشف شده، بررسی گردید. این تحلیل روش کرد که اسکیزوتایپی مثبت با همدلی شناختی ($R=0.38$)، و اسکیزوتایپی منفی با همدلی عاطفی ($R=-0.30$) رابطه ساختاری معناداری دارد. در مجموع، این یافته‌ها حاکی از آنند اسکیزوتایپ‌های مثبت دارای همدلی شناختی بالا، و اسکیزوتایپ‌های منفی دارای همدلی عاطفی پایین‌اند.

واژگان کلیدی: اسکیزوتایپی مثبت، اسکیزوتایپی منفی، همدلی شناختی، همدلی عاطفی.

مقدمه

یکی از مؤلفه‌های شناخت اجتماعی^۱ که تعامل را به مسیر صحیح هدایت می‌کند، همدلی^۲ است. همدلی به عنوان قابلیت درک دیگران و تجربه احساس‌های آنها (دیستی^۳ و جکسون^۴، ۲۰۰۴) و دادن پاسخ مناسب به آن موقعیت توصیف می‌شود. همدلی مفهومی چندبعدی است که در مورد دو بعد آن توافق نسبی وجود دارد (اورنس^۵، شاو^۶، بیکر^۷، بارون^۸ - کوهن^۹، دیوید^{۱۰}؛ دیستی، جکسون، برانت^{۱۱}، ۲۰۰۷): همدلی شناختی^{۱۱} یا سرد^{۱۲} که مربوط به درک حالت‌های ذهنی دیگران است و همدلی عاطفی^{۱۳} یا گرم^{۱۴} که به پاسخ‌های هیجانی شخص در برابر حالت‌های عاطفی دیگران می‌گویند

- 1- Social cognition
- 3- Decety
- 5- Lawrence
- 7- Baker
- 9- David
- 11- Cognitive empathy
- 13- Affective empathy

- 2- Empathy
- 4- Jackson
- 6- Shaw
- 8- Baron-Cohen
- 10- Brunet
- 12- Cold empathy
- 14- Hot empathy

(دی آمبروزیو^۱، الیور^۲، دیدون^۳، بشه^۴، ۲۰۰۹). همدلی در درک رفتار اجتماعی (دیستی، ۲۰۰۲)، تنظیم رفتار اجتماعی خود (فیندلی^۵ و همکاران، ۲۰۰۶)، اکتساب اخلاق (برتوز^۶ و همکاران، ۲۰۰۶)، رفتار پرخاشگرانه (جویلیف^۷ و فارینگتون^۸، ۲۰۰۴)، و ناتوانی در دریافت تأثیر رفتار خود بر دیگران (فرنandez^۹ و مارشال^{۱۰}، ۲۰۰۳) نقشی اساسی دارد. همدلی ممکن است تبدیل به همدردی^{۱۱}، یعنی نگران شدن برای دیگری به دلیل دریافت یا درک حالت هیجانی دیگری، یا حتی درماندگی شخصی^{۱۲} یعنی، واکنش هیجانی آزارنده که متمرکز بر خود فرد بوده و به دلیل دریافت یا درک حالت هیجانی دیگری ایجاد می‌شود، گردد (دیستی و لام^{۱۳}، ۲۰۰۹). بنابراین، همدلی مفهومی مهم در بستر تعامل‌های اجتماعی بوده و افرادی که نقص شدید در تعامل‌های اجتماعی دارند، از قبیل افراد مبتلا به اسکیزوفرنی، در همدلی دچار اشکال‌اند. مطالعه‌ی از قبیل مطالعه درنتل^{۱۴} و همکاران (۲۰۰۹)، هاکر^{۱۵} و روسلر^{۱۶} (۲۰۰۹)، مونتاج^{۱۷} و همکاران (۲۰۰۷) نیز این موضوع را مستند نموده‌اند. مطالعه‌ی این سازه روانشناسی در افراد مبتلا به اسکیزوفرنی، به دلیل نقایص شناختی از قبیل نقص حافظه‌کاری و عملکرد اجرایی^{۱۸}، تأثیر داروهای ضد روان‌پریشی، و انگیزه پایین برای همکاری، دارای دشواری‌هایی است. به همین دلیل، مطالعه بر روی افراد غیربالینی که دارای صفات اسکیزوتایپی‌اند، می‌تواند برخی ابهامات را در این حوزه روشن سازد. اسکیزوتایپی، سازه‌ای روانشناسی است که پیوستاری از تجربیات و ویژگی‌های شخصیتی مربوط به روان‌پریشی و به خصوص اسکیزوفرنی را وصف می‌کند (گولدینگ^{۱۹}، ۲۰۰۴). گفته می‌شود صفات اسکیزوتایپی

- 1- D'Ambrosio
- 3- Didon
- 5- Findlay
- 7- Jolliffe
- 9- Fernandez
- 11- Sympathy
- 13- Lamm
- 15- Haker
- 17- Montag
- 19- Goulding

- 2- Olivier
- 4- Besche
- 6- Berthoz
- 8- Farrington
- 10- Marshall
- 12- Personal distress
- 14- Derntle
- 16- Rossler
- 18- Executive functioning

در صورت مواجهه با ماشه چکان‌های محیطی، اجتماعی و فیزیکی نامناسب، شخص را مستعد بحران روان‌پریشی می‌گرداند (برای مثال، کلاریچ^۱، ۱۹۹۴). بنابراین، داشتن نمره بالا در اسکیزوتایپی لزوماً منجر به پیامد آسیب‌شناختی نمی‌شود (فایفه^۲، ویلیامز^۳ ماسون^۴، پیکاپ^۵، ۲۰۰۸). اسکیزوتایپی دارای ساختاری چند بعدی (فایفه و همکاران، ۲۰۰۸) بوده و اجزایی دارد که منعکس‌کننده اختلال‌های واقعاً متفاوتی است (پاینو پینیرو^۶، فونسکا - پدرورو^۷، لموس - جیرالدس^۸ و مونیز^۹ ۲۰۰۸) و مشابه همان ابعاد اسکیزوفرنیا (ووت ریچ^{۱۰}، بیتز^{۱۱}، ۲۰۰۶؛ روئی^{۱۲}، دانلوزو^{۱۳}، ۲۰۰۲) یعنی ابعاد مثبت، منفی و آشفته هستند.

نظریه همدلی - سیستمی^{۱۴} (E-S: بارون کوهن، ۲۰۰۲) پیشنهاد می‌دهد بسیاری از تفاوت‌های جنسی را می‌توان بدین صورت تبیین کرد که زنان معمولاً توانایی همدلی بیشتر، یعنی فهم جهان اجتماعی، و مردان معمولاً توانایی سیستمی کردن بیشتر، یعنی فهم جهان غیراجتماعی، دارند. در واقع، مردان تمایل قوی برای تحلیل، درک، پیش‌بینی، کنترل، و ساختن سیستم‌های قانونمند (ویل رایت^{۱۵}، بارون - کوهن، گلدن فلد^{۱۶}، دلانیا^{۱۷}، فاین^{۱۸} و همکاران، ۲۰۰۶) دارند. به تبع این نظریه، بارون کوهن (۲۰۰۲) بیان داشت در خودماندگی احتمالاً نشان‌دهنده «مغز کاملاً مردانه» است که ترکیبی از ضعف در همدلی و توانایی زیاد در سیستمی کردن بوده و در مجموع نیمرخی خاص را پدید آورد. بارون کوهن سیستمی کردن را ویژگی اصلی اختلال‌های طیف در خودماندگی دانست. سیستمی کردن یک سبک شناختی است که با تمایل به نظم و ترتیب مشخص شده و در در خودماندگی با عملکرد بالا، ریاضیات و مهندسی دیده می‌شود. از سوی دیگر،

1- Claridge	2- Fyfe
3- Williams	4- Mason
5- Pickup	6- Paíno-Piñeiro
7- Fonseca-Pedrero	8- Lemos-Giráldez
9- Muñiz	10- Wuthrich
11- Bates	12-Rossi
13- Daneluzzo	14- Empathizing-Systemizing Theory
15- Wheelwright et al	16- Goldenfeld
17- Delaneya	18- Fine
19- Extreme male brain	

فرضیه جدیدتری ادعا می‌کند که روانپریشی نشان‌دهنده «مغز کاملاً زنانه^۱» است (کرسپی^۲ و بدکوک^۳، ۲۰۰۸). کرسپی و بدکوک (۲۰۰۸) ادعا کردند اختلال‌های طیف درخودماندگی و اختلال‌های طیف روانپریشی، سرحدهای آسیب‌شناختی تفاوت‌های فردی از نظر ابعاد شناختی «مغز اجتماعی^۴» انسانند. انتهای درخودمانده با شناخت ماشینی بالا^۵ و شناخت ذهنی پایین^۶ مشخص می‌شود؛ نیم‌رخ رفتاری که بیشتر برای تعامل با جهان فیزیکی (توانایی‌هایی از قبیل توانایی بینایی - فضایی خوب، استنتاج علت - معلولی) و نه برای تعامل با موجودات انسانی (شامل نقایصی از قبیل نقص ارتباطی، همدلی و فهم اجتماعی پایین) مناسب است. در مقابل، روانپریشی با شناخت ذهنی بالا و شناخت ماشینی پایین مشخص می‌شود؛ ذهنی‌سازی بالا (ویژگی‌هایی مثل تفکر پارانوئیدی، حساسیت زیاد به سرنخ‌های غیرکلامی، و پاسخدهی زیاد نسبت به نگاه) که با توانایی ضعیف بینایی - فضایی، ناتوانی در استدلال منطقی و غیره همراه است (ابوآکل^۷ و بیلی^۸، ۲۰۰۰ را نیز بیینید). این دو مقولگی افراد/اشیاء، که مشابه تمایزی است که بارون - کوهن بین همدلی کردن/سیستمی کردن قائل است، اما دقیقاً همان نیست، به هیچ وجه محدود به شرایط بالینی از قبیل درخودماندگی و اسکیزوفرنیا نیست؛ در واقع، کرسپی و بدکوک (۲۰۰۸) پیوستاری از ویژگی‌های شناختی و شخصیتی را توصیف می‌کنند، و معتقدند بیشتر مردم، ترکیبی از توانایی‌های مربوط به شناخت ماشینی و ذهنی را نشان می‌دهند. کرسپی و بدکوک (۲۰۰۸) معتقدند زنان در مدیریت روابط اجتماعی پیچیده، بهتر از مردان عمل کرده و احتمالاً بین آمادگی طبیعی زنان برای همدلی و جامعه‌پذیری^۹ با روانپریشی، که بیان بیش از حد ژن‌های زنانه است، رابطه وجود دارد. در این راستا، برخی مطالعات به بررسی رابطه اسکیزوتایپی و همدلی پرداخته‌اند. به طور مثال، در مطالعه‌ای که آسایی^{۱۰}، مائو^{۱۱}، سوگیموری^{۱۲}، و تانو^{۱۳} (۲۰۱۱) بر روی دانشجویان

1- Extreme male brain

2- Crespi

3- Badcock

4- Social brain

5- High mechanistic cognition

6- low mentalistic cognition

7- Abu-Akel

8- Bailey

9- Sociability

10- Asai

11- Mao

12- Sugimori

13- Tanno

انجام دادند، نمره کل همدلی، که از شاخص واکنش‌پذیری میان فردی^۱ (IRI) به دست آمده بود، با نمره کل اسکیزوتوایپی، که با استفاده از فرم کوتاه پرسشنامه شخصیت اسکیزوتوایپال (SPQ-B) به دست آمده بود، و نیز با اسکیزوتوایپی مثبت و اسکیزوتوایپی آشفته رابطه مثبت داشت. اما، تاکار^۲ و پارک^۳ (۲۰۱۰) نشان دادند همدلی شناختی و عاطفی رابطه معکوس با اسکیزوتوایپی داشته و همچنین مردانی که همدلی شناختی بالای دارند نمره پایینی در بعد مثبت اسکیزوتوایپی به دست می‌آورند. در مطالعه هنری^۴، بیلی^۵، و رندر^۶ (۲۰۰۸) نیز آشکار شد اسکیزوتوایپ‌های بالا، نمرات پایینی در همدلی عاطفی دریافت می‌کنند، اسکیزوتوایپی مثبت رابطه مستقیم با همدلی شناختی و اسکیزوتوایپی منفی و آشفته رابطه معکوس با همدلی عاطفی دارند. برخی مطالعات نیز در کل نشان داده‌اند که اسکیزوتوایپی با نقص همدلی مرتبط است و این نقایص ممکن است به خصوص با اسکیزوتوایپی مثبت رابطه داشته باشند (دین^۷، هریس^۸، آیسی‌سگی^۹، گرین^{۱۰}، آندور^{۱۱}، ۲۰۰۲؛ لانگدون^{۱۲} و کولتریت^{۱۳}، ۱۹۹۹؛ پیکاپ، ۲۰۰۶).

همان طور که ملاحظه می‌شود در مورد رابطه اسکیزوتوایپی و همدلی تناقضاتی وجود دارد که نتیجه‌گیری قطعی در مورد جهت رابطه این دو متغیر را دشوار می‌سازد. این احتمال وجود دارد که تناقضات موجود، به دلیل ساختار کاملاً متمایز اجزای این دو سازه باشد. هر یک از ابعاد اسکیزوتوایپی (نشانه‌های مثبت، منفی، و آشفته) و همدلی (همدلی شناختی و عاطفی) کاملاً از هم مجزا بوده و حتی به نظر می‌رسد مسیر تحولی مجزا (مینز^{۱۴}، جونز^{۱۵}، فرنیه‌وگ^{۱۶}، هارندال^{۱۷}، کورونیس^{۱۸}، ۲۰۰۸) و شبکه‌های عصبی متفاوتی برای هر یک از آنها وجود داشته باشد. برای روشن شدن ادعای کرسپی و بدکوک (۲۰۰۸)، مبنی بر وجود رابطه بین آمادگی زنان برای همدلی با روان‌پریشی، لازم است

- 1- Interpersonal Reactivity Index
- 3- Park
- 5- Bailey
- 7- Dinn
- 9- Aycicegi
- 11- Andover
- 13- Coltheart
- 15- Jones
- 17- Hurndall

- 2- Thakkar
- 4- Henry et al
- 6- Rendell
- 8- Harris
- 10- Greene
- 12- Langdon
- 14- Meins
- 16- Fernyhough
- 18- Koronis

رابطه اجزای اسکیزوتایپی و همدلی بررسی گردد. بنابراین، هدف از مطالعه حاضر (۱) بررسی رابطه بین اسکیزوتایپی و همدلی و اجزای آنها، (۲) کشف عوامل پیش‌بینی‌کننده همدلی شناختی و عاطفی، و سرانجام (۳) بررسی ساختاری روابط کشف شده است.

روش

نوع پژوهش: این پژوهش از نوع مطالعات میدانی بوده و به شیوه همبستگی انجام شد.

جامعه و نمونه آماری

دانشآموزان دختر و پسر که در مدارس متوسطه و پیش دانشگاهی عادی ناحیه ۲ شهر ری در سال تحصیلی ۱۳۸۹-۹۱ مشغول به تحصیل بودند، جامعه آماری این پژوهش را تشکیل دادند. ۱۷۱ دانشآموز دختر و پسر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشای انتخاب شدند، بدین صورت که از میان مدارس متوسطه و پیش دانشگاهی ناحیه ۲ شهر ری، دو مدرسه متوسطه دخترانه و یک مدرسه متوسطه پسرانه انتخاب شدند و سپس از هر یک از پایه‌های سوم و پیش‌دانشگاهی این مدارس، به تصادف یک کلاس انتخاب گردید. کلیه دانشآموزان این کلاس‌ها که شامل ۱۸۷ دانشآموز بود، به پرسشنامه‌های پژوهش پاسخ دادند. ۱۶ مورد از پرسشنامه‌ها به دلیل مشکوک بودن پاسخ‌ها از تحلیل خارج گردیدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل نداشتن سابقه بیماری روانپزشکی، نداشتن بیماری صرع و سایر بیماری‌های سیستم اعصاب مرکزی، نداشتن سابقه ضربه به سر، و عدم مصرف داروهای مرتبط با بیماری‌های روانپزشکی بودند.

ابزارهای اندازه‌گیری

پرسشنامه شخصیت اسکیزوتایپی (SPQ^۱: رین، ۱۹۹۱؛ رین^۲ (۱۹۹۱) SPQ) را که یک پرسشنامه خودگزارشی با ۷۴ گویه است بر اساس ملاک‌های DSM-III اختلال شخصیت اسکیزوتایپال^۳ طراحی کرده است. این پرسشنامه، طیف کامل نشانه‌های اسکیزوتایپی، شامل نُه ویژگی اختلال شخصیت اسکیزوتایپی، را ارزیابی می‌کند. این ویژگی‌ها در قالب سه بُعد مثبت، منفی، و آشفته بوده و هر بُعد از خرده‌مقیاس‌های زیر

تشکیل شده است؛ بُعد نقایص شناختی - ادراکی یا نشانه‌های مثبت شامل خردمنقیاس‌های تفکر عطفی^۴، باورهای عجیب یا تفکر جادویی^۵، تجارب ادراکی غیرعادی^۶ و بدگمانی^۷؛ بُعدمیان فردی یا نشانه‌های منفی شامل خردمنقیاس‌های اضطراب اجتماعی^۸، نداشتن دوستان نزدیک^۹، عاطفه محدود^{۱۰}؛ و بُعد آشفته شامل خردمنقیاس‌های رفتار عجیب^{۱۱} و گفتار عجیب^{۱۲} پاسخدهی به این پرسشنامه به صورت بلی/خیر بوده و همه پاسخ‌های مثبت، نمره یک دریافت می‌کنند، بنابراین، کسب نمره بالا در این آزمون نشان‌دهنده دارا بودن صفات اسکیزوتاپی بالاست. رین (۱۹۹۱) پایابی درونی و پایابی آزمون - بازآزمون SPQ را به ترتیب برابر با ۰/۹۱ و ۰/۸۲ و پایابی درونی (آلفای کرونباخ) خردمنقیاس‌ها را نیز از ۰/۷۱ تا ۰/۷۸ با میانگین ۰/۷۴ گزارش کرده است. هم چنین، روایی ملاکی SPQ را از طریق همبستگی با تشخیص بالینی اختلال شخصیت اسکیزوتاپیال بر اساس DSM-III برابر با ۰/۶۰ و با مصاحبه تشخیصی همین اختلال برابر با ۰/۶۸ به دست آورد. رین (۱۹۹۱) با استفاده از سایر مقیاس‌های اسکیزوتاپی که بر اساس ملاک‌های DSM-III طراحی نشده بودند روایی همگرا و روایی تشخیصی SPQ را نیز تأیید کرده است. بخشی‌پور رودسری، شاطری، فتاحی، سودمند، صادری، و منصوری (۱۳۹۰) نیز ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه را ۰/۹۰ به دست آوردند و مشاهده کردند که این پرسشنامه از روایی تمیزی برخوردار است. در ضمن، آنها با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی به همان سه عامل میان فردی، ادراکی - شناختی و آشفته که رین (۱۹۹۱) ذکر کرده است، دست یافتند.

مقیاس همدلی بهر (EQ^{۱۳}: بارون - کوهن و ویل رایت، ۲۰۰۴): این ابزار که یک پرسشنامه خودگزارشی است دارای ۴۰ سؤال بوده و برای سنجش همدلی به کار می‌رود.

- 1- Schizotypal Personality Questionnaire
- 3- Schizotypal personality disorder
- 5- Odd Beliefs or Magical Thinking
- 7- Suspiciousness
- 9- No Close Friends
- 11- Odd Behavior
- 13- Empathy Quotient

- 2- Raine
- 4- Ideas of Reference
- 6- Unusual perceptual experiences
- 8- Social anxiety
- 10- Constricted Affect
- 12- Odd Speech

پاسخدهی به سؤال‌ها به صورت کاملاً موافق، موافق، مخالف، و کاملاً مخالف است. نمره‌دهی به این ابزار با استفاده از کلیدی است که به پاسخ‌های موافق نمره ۱، و به پاسخ‌های کاملاً موافق نمره ۲ می‌دهد، البته ۱۹ گویه به صورت معکوس نمره می‌گیرند. لاورنس و همکاران (۲۰۰۴) با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی به سه عامل «همدلی شناختی»، «واکنش‌پذیری هیجانی»، و «مهارت‌های اجتماعی» دست یافتند. اخیراً مانسر^۱ و لینگ^۲ (۲۰۰۶) نشان داده‌اند که تعدادی از گویه‌ها تحت عنوان همدلی عاطفی و تعدادی نیز تحت عنوان همدلی شناختی بار می‌گیرند. بارون کوهن و ویل رایت (۲۰۰۴) ضریب اعتبار همسانی درونی و اعتبار بازآزمایی این پرسشنامه را به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۷۹ گزارش کرده‌اند. لاورنس و همکاران (۲۰۰۴) نیز همسانی درونی این مقیاس را ۰/۸۳ و روایی آن را رضایت‌بخش اعلام نمودند. ابوالقاسمی (۱۳۸۸) ضریب اعتبار همسانی درونی و اعتبار بازآزمایی آن را به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۸۰، و هم چنین روایی همزمان آن را با استفاده از آزمون هوش هیجانی شاته و آزمون اضطراب، افسردگی و تنیدگی به ترتیب ۰/۲۷ و ۰/۳۲ به دست آورده است.

تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش با کمک SPSS-15^۳ و لیزرل ۸/۵۴^۴ و به روش همبستگی پیرسون^۵، آزمون t مستقل^۶، تحلیل رگرسیون خطی چندگانه، و مدلسازی معادله ساختاری^۷ انجام شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد نمره کل و عوامل اسکیزوتابیپی و نیز نمره کل و نمره همدلی عاطفی و شناختی به تفکیک دو جنس در جداول ۲ و ۳ نشان داده شده‌اند.

1- Muncer

3- Statistical Package for the Social Sciences
version 15

5- Pearson correlation

7- Structural Equation Modelling

2- Ling

4- Lisrel-8.54
6- Independent t test

جدول شماره (۱) میانگین و انحراف استاندارد همدلی و عوامل آن

p-value	T	SD	M	جنسیت	متغیرها
۰/۴۲۲	۰/۸۰۶	۸/۰۳	۴۲/۰۹	دختر	همدلی
		۱۱/۰۱	۴۰/۹۱	پسر	
۰/۶۲۵	-۰/۴۸۹	۱/۴۶	۱۴/۱۴	دختر	همدلی: همدلی شناختی
		۱/۵۳	۱۴/۵۰	پسر	
۰/۰۳۵*	۲/۱۲۶	۳/۵۰	۱۱/۷۴	دختر	همدلی: واکنش‌پذیری هیجانی
		۳/۶۷	۱۰/۵۶	پسر	
۰/۷۲۵	۰/۳۵۲	۱/۹۵	۵/۱۴	دختر	همدلی: مهارت‌های اجتماعی
		۲/۳۹	۵/۰۲	پسر	

* $P < 0.05$

جدول بالا با استفاده از آزمون t مستقل نشان می‌دهد، نمره کل همدلی، همدلی شناختی و مهارت‌های اجتماعی تفاوت معنی‌داری در دختران و پسران ندارد. اما بین دختران و پسران از نظر عامل «واکنش‌پذیری هیجانی» تفاوت معنی‌داری وجود داشت (t=۲/۱۲۶, P<۰/۰۳۵)، به گونه‌ای که میانگین نمره دختران بالاتر از میانگین نمره پسران بود. جدول ۲ میانگین و انحراف استاندارد اسکیزوتایپی و عوامل آن را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۲) میانگین و انحراف استاندارد اسکیزوتایپی و عوامل آن

p-value	t-test	SD	M	جنسیت	متغیرها
۰/۳۰۶	۱/۰۲	۱۱/۵۸	۳۲/۲۱	دختر	اسکیزوتایپی
		۱۱/۱۸	۳۰/۴۰	پسر	
۰/۳۴۵	۰/۹۴۸	۶/۰۲	۱۶/۵۶	دختر	اسکیزوتایپی مثبت
		۵/۷۵	۱۵/۷۰	پسر	
۰/۳۹۴	۰/۸۵۴	۴/۷۹	۸/۹۱۰	دختر	اسکیزوتایپی منفی
		۵/۵۰	۸/۲۴	پسر	
۰/۶۵۳	۰/۴۵۰	۴/۰۴	۶/۷۳	دختر	اسکیزوتایپی آشفته
		۳/۷۵	۶/۴۵	پسر	

جدول بالا با استفاده از آزمون t مستقل نشان می‌دهد، میانگین نمره کل SPQ و

عوامل آن در دو جنس تفاوت معنی‌داری نداشت. جدول ۳ همبستگی نمره کل و عوامل همدلی و اسکیزوتابیی را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۳) خصایق همپستگی نمره کل و عوامل همدلی و اسکیزوتاپی

همدلی: همدلی: کل	همدلی: همدلی شناختی	همدلی: واکنش پذیری هیجانی	همدلی: مهارت‌های اجتماعی	اسکیزوپاتیی: اسکیزوپاتیی: کل	اسکیزوپاتیی: اسکیزوپاتیی: منفی	اسکیزوپاتیی: مثبت	اسکیزوپاتیی: آشفته
-0/.90	-0/254**	.0/146	-0/073	-0/.090	-0/254**	.0/146	-0/.073
.0/.40	-0/165*	.0/259**	.0/073	.0/.40	-0/165*	.0/259**	.0/073
.0/.33	-0/172*	.0/158*	.0/.016	.0/.33	-0/172*	.0/158*	.0/.016
-0/128	-0/362**	.0/030	-0/091*	-0/128	-0/362**	.0/030	-0/091*

همانطور که در جدول بالا مشاهده می‌شود، نمره کل اسکیزوتایپی با نمره کل همدلی و همچنین همدلی شناختی و عاطفی همبستگی معنی دار نداشت. اما، اسکیزوتایپی مثبت با همدلی شناختی ($r=-0.259$) و واکنش پذیری هیجانی ($r=-0.158$) همبستگی مثبت معنادار داشت. اسکیزوتایپی منفی با نمره کل همدلی ($r=-0.264$) و کلیه عوامل آن همبستگی معنی دار منفی (به ترتیب برابر با $r=-0.166$, $r=-0.172$, $r=-0.172$, $r=-0.363$) داشت. اسکیزوتایپی آشفته با نمره کل همدلی و هیچ یک از عوامل آن رابطه معنادار نداشت.

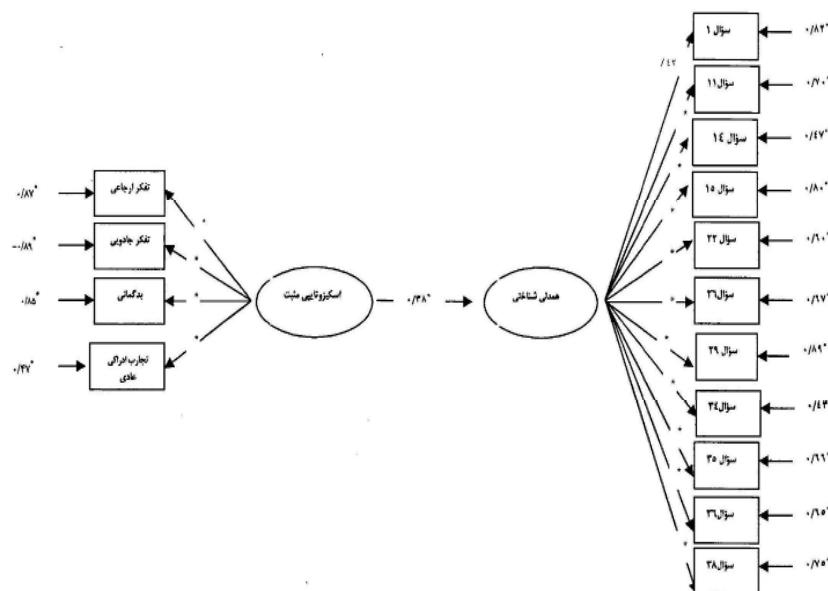
جدول شماره (۴) مشخصه های تحلیل رگرسیون هم زمان همدلی و عوامل آن بر اساس اسکیزو تایپی مشتبه، منفی و آشفته

B	β	R ²	R	F	متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک
.+٤٦٣	.+/٢٩٠**				اسکیزوتاپی مثبت	
-٠/٥٠٠	-٠/٢٧١**	.+/١٢٨	.+/٣٥٧	٨/١٤	اسکیزوتاپی منفی	همدلی
-٠/٣٦٥	-٠/١٥١				اسکیزوتاپی آشفته	
.+/٢٧٦	.+/٣٤٧**				اسکیزوتاپی مثبت	
-٠/١٩٨	-٠/٢١٥**	.+/١٢٢	.+/٣٥٠	٧/٧٦	اسکیزوتاپی منفی	همدلی شناختی
-٠/٠٨٩	-٠/٠٧٤				اسکیزوتاپی آشفته	
.+/١٢٧	.+/٢٠٧*				اسکیزوتاپی مثبت	
-٠/١٥٤	-٠/٢١٨**	.+/٠٧٠	.+/٢٦٥	٤/٢٠	اسکیزوتاپی منفی	همدلی عاطفی
-٠/٠٠١	-٠/٠٠١				اسکیزوتاپی آشفته	

* P < .1.0

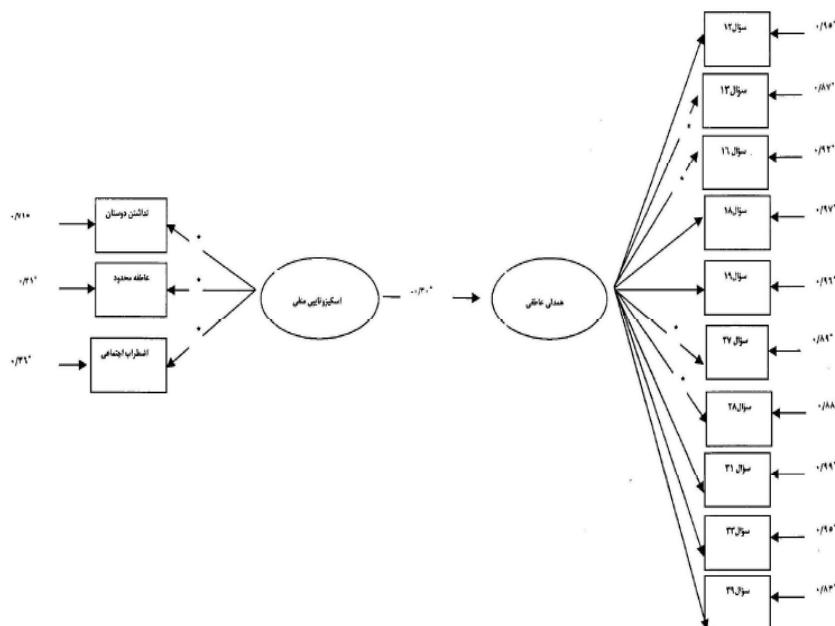
تحلیل رگرسیون همزمان نشان داد که اسکیزوتاپی مثبت و منفی می‌توانند به ترتیب ۱۲٪، و ۷٪ از واریانس همدلی، همدلی شناختی و همدلی عاطفی را تبیین نمایند. در تبیین همدلی شناختی، اسکیزوتاپی مثبت سهم بیشتری داشت ($\beta=+0.347$)، اما در تبیین همدلی عاطفی، سهم اسکیزوتاپی منفی ($\beta=-0.218$) بیشتر بود. در ضمن، در هر سه تحلیل رگرسیون، اسکیزوتاپی مثبت، به صورت مثبت، و اسکیزوتاپی منفی، به صورت منفی، ایقای نقش نمودند.

با توجه به اینکه اسکیزوتاپی مثبت، همدلی شناختی را بهتر تبیین کرد، و اسکیزوتاپی منفی، سهم بیشتری در پیش بینی همدلی عاطفی داشت، رابطه ساختاری این پیوندها با استفاده از مدل‌سازی معادله ساختاری بررسی شد. نتایج در نمودارهای مسیر ۱ و ۲ ارائه شده‌اند.

نمودار شماره (۱) نمودار مسیر رابطه اسکیزوتاپی مثبت و همدلی شناختی

همانطور که در نمودار مسیر ۱ دیده می‌شود، رابطه ساختاری مثبت معناداری ($R=+0.38$) بین اسکیزوتایپی مثبت و همدلی شناختی وجود داشت. گویه شماره ۱ از پرسشنامه همدلی رابطه معنی‌داری با مدل نداشت، ولی سایر گویه‌ها و نیز اجزای اسکیزوتایپی مثبت در مدل نقش معنادار داشتند. شاخص‌های برازش مدل به صورت $\chi^2=148/24$, $P\text{-value}=+0.000.6$, $df=88$, $GFI=+0.90$, $RMSEA=+0.063$, $AGFI=+0.86$ بود. با توجه به اینکه نسبت کای دو به درجه آزادی، کمتر از ۳، مقدار احتمال کمتر از $+0.05$, $RMSEA$ کمتر از $+0.08$, و GFI بالاتر از $+0.90$ است، می‌توان گفت این مدل دارای برازش است.

نمودار شماره (۲) نمودار مسیر رابطه اسکیزوتایپی منفی و همدلی عاطفی

1- Root Mean Square Error of Approximation

3- Adjusted Goodness of Fit Index

2- Goodness of Fit Index

همانطور که در نمودار مسیر ۲ دیده می‌شود، رابطه ساختاری منفی معناداری ($R=-0.30$) بین اسکیزوتایپی منفی و همدلی عاطفی وجود داشت. گویه‌های ۱۲، ۱۸، ۳۱، ۳۳، ۳۹ از پرسشنامه همدلی رابطه معنی‌داری با مدل نداشتند، ولی سایر گویه‌ها و نیز کلیه اجزای اسکیزوتایپی منفی نقش معناداری در مدل داشتند. شاخص‌های برازش مدل به صورت $\chi^2=111.49$, $df=75$, $P-value=.004$, $RMSEA=.053$, $GFI=.91$, $AGFI=.88$ بود. با توجه به اینکه نسبت کای دو به درجه آزادی، کمتر از ۳، مقدار احتمال کمتر از $.05$ ، $RMSEA$ کمتر از $.08$ ، و GFI بالاتر از $.90$ است، می‌توان گفت این مدل دارای برازش است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، رابطه همدلی و اسکیزوتایپی و همچنین رابطه ساختاری ابعاد این دو سازه، با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چندگانه، و مدلسازی معادله ساختاری بررسی شد.

ولین یافته پژوهش نشان داد که بین نمره کل همدلی و نمره کل اسکیزوتایپی رابطه معنی‌داری وجود ندارد. این یافته در تناقض با یافته آسایی و همکاران (۲۰۱۱)، مبنی بر وجود رابطه مثبت بین دو سازه، و نیز در تناقض با یافته تاکار و پارک (۲۰۱۰)، مبنی بر وجود رابطه منفی بین آنهاست. کرسپی و بدکوک (۲۰۰۸) ادعا کرده بودند که «مغز زنانه» تا حدودی به سمت روان پریشی و افسردگی تمایل داشته و «مغز مردانه» به طور طبیعی تا حدودی به سمت شناخت درخودمانده گونه تمایل دارد. تبیین احتمالی در مورد این تناقض این است که ابعاد کاملاً تمایز اسکیزوتایپی و همدلی، ممکن است روابطی با هم داشته باشند که در همبستگی نمره کل آنها مخفی بماند، به خصوص اگر برخی از این روابط به صورت معکوس باشند. اسکیزوتایپی دارای ساختاری چند بعدی (فایفه و همکاران، ۲۰۰۸) بوده و اجزایی دارد که منعکس‌کننده اختلال‌های واقعاً متفاوتی است (پاینو پینیرو و همکاران، ۲۰۰۸) و مسیرهای تحولی (مینز و همکاران، ۲۰۰۸) و عصبی مجازی نیز دارند. در مورد همدلی نیز تمایز ابعاد، صادق است، به گونه‌ای که

شبکه‌های مغزی متفاوت ولی مرتبط در خدمت فرایندهای همدلی شناختی و عاطفی‌اند. هنگامی که پاسخ همدلی شناختی تولید می‌شود، «شبکه نظریه ذهن^۱» (یعنی قشر پیش پیشانی شکمی^۲، شیار گیجگاهی فوقانی^۳، قطب‌های گیجگاهی^۴) و شبکه نظریه ذهن عاطفی (اساساً شامل بخش شکمی داخلی^۵ پیش پیشانی) دلالت دارند. در مقابل، پاسخ همدلی عاطفی اساساً به وسیله شبیه‌سازی برانگیخته می‌شود، که شامل نواحی‌ای است که تجربه‌های هیجانی را میانجی‌گری می‌کنند، یعنی بادامه^۶، اینسولا^۷ و شکنج پیشانی تحتانی^۸ (شامای تسوری^۹، ۲۰۰۹). بنابراین، تمایز اساسی که بین ابعاد هر یک از این دو سازه وجود دارد، و به خصوص احتمال رابطه معکوس بین این سازه‌ها، ممکن است باعث شده باشد که در این تحقیق نمره کل اسکیزوتایپی و همدلی با هم رابطه‌ای نداشته باشند. یافته بعدی نشان داد اسکیزوتایپی مثبت با همدلی شناختی و عاطفی رابطه مثبت معنی‌دار داشته و بیشتر از اسکیزوتایپی منفی در تبیین همدلی شناختی نقش دارد. در ادامه، مدل‌سازی معادله ساختاری آشکار کرد که رابطه ساختاری مثبتی بین اسکیزوتایپی مثبت و همدلی شناختی وجود دارد. هنری و همکاران (۲۰۰۸) نیز بین اسکیزوتایپی مثبت و همدلی شناختی رابطه مثبت مشاهده کرده بودند. اجزای اسکیزوتایپی مثبت شامل «تفکر ارجاعی»، «تجارب ادراکی غیرعادی»، «تفکر جادویی»، و «بدگمانی»‌اند. برخی از پژوهشگران اظهار کرده‌اند که تعدادی از نشانه‌های اسکیزوفرنیا، به خصوص «بدگمانی»، ممکن است با تمایل به بیش ذهنی‌سازی^{۱۰} مرتبط باشند (فایده و همکاران، ۲۰۰۸). البته به نظر می‌رسد، «تفکر جادویی» و «تفکر ارجاعی» نیز با ذهنی‌سازی مرتبط باشند. بیش ذهنی‌سازی به معنی استنتاج حالت‌های ذهنی در مواقعي است که هیچ حالت ذهنی وجود ندارد (ابوآکل، ۱۹۹۹؛ ابوآکل و بیلی، ۲۰۰۰؛ فریت، ۲۰۰۴). راسل و همکاران (۲۰۰۶) با استفاده از «تکلیف مثلث‌ها^{۱۱}» این موضوع را در افراد مبتلا به اسکیزوفرنیا و افراد غیربالینی بررسی کردند. در این تکلیف، شرکت کنندگان

1- Theory of mind network

2- Ventral Prefrontal Cortex

3- Superior temporal sulci

4- Temporal poles

5- Ventromedial

6- Amygdala

7- Insula

8- Inferior frontal gyrus

9- Shamay-Tsoory

10- Overmentalizing

11- Triangles task

مثلث‌های متحرکی را در سه حالت مشاهده می‌کردند: شرایط حرکات تصادفی، شرایط حرکت هدفمند، و شرایط نظریه ذهن. به طور مثال، در شرایط نظریه ذهن، یکی از مثلث‌ها از دیگری پنهان می‌شود و یا او را می‌فریبد. این محققان دریافتند بیمارانی که نشانه‌های رفتاری اسکیزوفرنیا داشتند و نیز آنها باید که نشانه‌های بدگمانی را داشتند در مقایسه با کسانی که سایر نشانه‌ها را داشتند، در توصیف حرکات مثلث‌ها در شرایط نظریه ذهن، عملکرد ضعیفتری دارند. علاوه بر این، افرادی که در زیرگروه «بدگمان» قرار داشتند بیشتر از سایر گروه‌ها تمایل داشتند برای توصیف حرکات مثلث‌ها در شرایط تصادفی، از واژه‌های مربوط به حالت‌های ذهنی استفاده کنند. این نتایج نشان می‌دهند که نقص نظریخ ذهن در اسکیزوفرن‌های «بدگمان» بیشتر مربوط به بیش ذهنی‌سازی است (فایفه و همکاران، ۲۰۰۸)، و در کل، افراد مبتلا به اسکیزوفرنی در اسناد حالت‌های ذهنی دچار اشکالند. از سوی دیگر، مطالعات نشان داده‌اند همدلی و نظریه ذهن با هم مرتبط‌اند، به خصوص در مورد رابطه همدلی شناختی و نظریه ذهن اطمینان بیشتری وجود دارد (به طور مثال، موتاگ و همکاران، ۲۰۰۷). با توجه به رابطه هر دو سازه همدلی شناختی و اسکیزوتابیی مثبت با نظریه ذهن، می‌توان نقش بالقوه‌ای برای نظریه ذهن در رابطه میان این دو سازه در نظر گرفت و رابطه مثبت میان آن دو را به دلیل اشتراک آنها در نظریه ذهن دانست. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی نقش واسطه‌ای نظریه ذهن در رابطه میان اسکیزوتابیی مثبت و همدلی شناختی بررسی گردد.

آخرین یافته پژوهش مربوط به رابطه منفی معنی‌دار بین اسکیزوتابیی منفی با همدلی و اجزای آن بود. یعنی، افرادی که نمره بالایی در اسکیزوتابیی منفی به دست می‌آورند، همدلی شناختی و عاطفی کمتری داشتند. اما از آنجایی که در تبیین همدلی عاطفی، اسکیزوتابیی منفی در مقایسه با اسکیزوتابیی مثبت، سهم بیشتری داشت، با استفاده از مدل‌سازی معادله ساختاری رابطه آنها بررسی گردید و مشخص شد که اسکیزوتابیی منفی رابطه ساختاری منفی معنی‌داری با همدلی عاطفی دارد. هنری و همکاران (۲۰۰۸) نیز بین اسکیزوتابیی منفی و همدلی عاطفی رابطه منفی پیدا کرده بودند. اسکیزوتابیی منفی که شامل «نداشتن دوستان نزدیک»، «اضطراب اجتماعی»، و

«عاطفه محدود» است، مربوط به ادراک هیجان و عاطفه و واکنش‌های هیجانی نسبت به دیگران است. این بُعد اسکیزوتایپی که به بُعد میان فردی^۱ نیز معروف است، مربوط به مشکلاتی است که این افراد در برقراری روابط، به خصوص روابط عاطفی، با دیگران دارند. همدلی نیز مهارتی بین فردی است که در روابط انسانی معنا پیدا می‌کند. همدلی امکان درک احساس‌های دیگران، پیش‌بینی رفتار آنها، و تجربه هیجان‌هایی که هیجان آنها برانگیخته است، را می‌دهد. همدلی، در هیجان‌ها و ادراک‌هایی ظهرور پیدا می‌کند که با کشش فرد به سمت احساس‌های خارجی، تحریک شده‌اند. همدلی امکان ورود به قلمرو هیجانی دیگران را فراهم آورده و فرستی پدید می‌آورد تا لذت، رنج، هیجان‌ها، و احساس‌های دیگران تجربه شود. تبیین احتمالی در مورد این یافته با توجه به مدل میهُل (۱۹۶۲) قابل درک خواهد بود. او اسکیزوتُژن را ژنی معرفی کرد که سیر تحول مغز را تغییر داده و نقص عصبی فراغی‌ری به نام اسکیزوتاکسیا در سیستم عصبی مرکزی ایجاد می‌کند. اسکیزوتاکسیا در تعامل با عوامل محیطی، سازمان شخصیتی اسکیزوتایپال را پدید می‌آورد. مطالعات بی‌شماری نشانه‌های خطر ابتلا به اسکیزوفرینیا، یا اندوفرتوایپ‌ها^۲، را مورد بررسی قرار داده‌اند (گاتسمان^۳، گولد^۴، ۲۰۰۳). علائم خطری که میهُل مطرح می‌کند شامل «لغش شناختی^۵»، «انزجار میان فردی^۶»، «بی‌لذتی^۷» و «دوگانگی^۸» است. این نشانه‌ها به دلیل ناهنجاری سیستم اعصاب مرکزی ایجاد شده و در همه کسانی که اسکیزوتُژن را دارند، حتی کسانی که نشانه‌های روان‌پریشی در آنها آشکار نمی‌شوند، وجود دارند. بنابراین، «بی‌لذتی» که به دلیل نقص فراغی در سیستم عصبی ایجاد می‌شود، ساز و کار تنظیم هیجان را دچار اشکال می‌کند. از سوی دیگر، دیستی و جکسون (۲۰۰۶؛ دیستی و همکاران، ۲۰۰۷) اصلی‌ترین جزء مدل همدلی خود را ساز و کار تنظیم هیجان دانسته و معتقدند همدلی به دلیل نقص در این سازوکار پدید می‌آید. بدین ترتیب، یک تبیین احتمالی در مورد نقص همدلی عاطفی در افرادی که نشانه‌های اسکیزوتایپی منفی را دارند، نقص زیستی در سازوکار تنظیم هیجان است.

1- Interpersonal

2- Endophenotypes

3- Gottesman

4- Gould

5- Cognitive slippage

6- Interpersonal aversiveness

7- Anhedonia

8- Ambivalence

یافته‌های این پژوهش آشکار کرد که اسکیزوتایپی مثبت با همدلی شناختی رابطه ساختاری مثبت داشته، و اسکیزوتایپی منفی با همدلی عاطفی رابطه ساختاری منفی دارد. بدین معنی، افرادی که نشانه‌هایی از قبیل «تفکر ارجاعی»، «تجارب ادراکی غیرعادی»، «بدگمانی»، و «تفکر جادویی» دارند توانایی همدلی شناختی بالایی دارند؛ و افرادی که نشانه‌هایی از قبیل «نداشتن دوستان نزدیک»، «عاطفه محدود»، و «اضطراب اجتماعی» دارند، همدلی عاطفی پایینی دارند.

سپاسگزاری

اجرای این پژوهش بدون همکاری مدیران و دانش آموزان مدارس دخترانه حجاب و قلمچی، و پسرانه شهید مدرس میسر نبود. بدین وسیله تشکر فراوان خود را از ایشان اعلام می‌داریم. هم چنین، از پروفسور سیمون بارون - کوهن که با گشاده‌دستی، پرسشنامه‌های اتیسم بهر و همدلی بهر را برای استفاده همگان، در سایت مرکز پژوهش درخودماندگی^۱ (ARC) قرار داده است، سپاسگزاریم.

۱۳۹۰/۱۱/۱۰

تاریخ دریافت نسخه اولیه مقاله:

۱۳۹۱/۰۲/۱۲

تاریخ دریافت نسخه نهایی مقاله:

۱۳۹۱/۰۴/۲۰

تاریخ پذیرش مقاله:

منابع**References**

- ابوالقاسمی، ع. (۱۳۸۸). اعتباریابی و روایی مقیاس بهره همدلی برای دانشآموزان دبیرستانی، *مطالعات روانشناسخی*، ۵ (۴)، ۲۵-۹.
- بخشی پور رودسری، ع.; شاطری، ل.; فتاحی، ث.; سودمند، م.; صادری، الف.; منصوری، الف. (۱۳۹۰). اعتباریابی نسخه فارسی پرسشنامه شخصیت اسکیزوتایپیال در جمعیت دانشجویی، *مجله روانپژوهی و روانشناسی بالینی*، ۱ (۱۷)، ۳۴-۲۶.
- Abu-Akel, A. (1999). Impaired Theory of Mind in Schizophrenia, *Pragmatics and Cognition*, 7, 247-282.
- Abu-Akel, A., Bailey, A.L. (2000). The Possibility of Different Forms of Theory of Mind Impairment in Psychiatric and Developmental Disorders, *Psychological Medicine*, 30, 735-738.
- Asai, T., Mao, Z., Sugimori, E., Tanno, Y. (2011). Rubber Hand Illusion, Empathy, and Schizotypal Experiences in Terms of Self-other Representations, *Consciousness and Cognition*, 20(4), 1744-50.
- Baron-Cohen, S. (2002). The Extreme Male brain Theory of Autism, *Trends in Cognitive Sciences*, 6(6), 248-254.
- Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., (2004). The Empathy Quotient: an Investigation of Dults with Asperger Syndrome or High Functioning Autism and Normal Sex Differences, *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 34, 163-175.
- Berthoz, S., Grèzes, J., Armony, J.L., Passingham, R.E., & Dolan, R.J. (2006). Affective Response to One's Own Moral Violations, *NeuroImage*, 31(2), 945-950.
- Claridge, G. (1994). Single Indicator of Risk for Schizophrenia: Probable fact or Likely Myth? *Schizophrenia Bulletin*, 20, 151-168.
- Crespi, B., and Badcock, C. (2008). Psychosis and Autism as Diametrical Disorders of the Social Brain, *Behavioral Brain Sciences*, 31, 241-320.
- D'Ambrosio, F., Olivier, M., Didon, D. Besche, C. (2009). The Basic Empathy Scale: A French Validation of a Measure of Empathy in Youth, *Personality and Individual Differences*, 46, 160-165.

- Dinn, W.M., Harris, C.L., Aycicegi, A., Greene, P., Andover, M.S. (2002). Positive and Negative Schizotypy in a Student Sample: Neurocognitive and Clinical Correlates, *Schizophrenia Research* 56, 171–185.
- Decety, J., (2002). Naturaliser l'empathie, *L'Encéphale*, 28, 9-20.
- Decety, J., Jackson, P., (2006). A Social-neuroscience Perspective on Empathy, *Current Directions in Psychological Science* 15, 54-58.
- Decety, J., Jackson, P., Brunet, E. (2007). The Cognitive Neuropsychology of Empathy. In: Farrow, T., Woodruff, P. (Eds.), *Empathy in Mental Illness and Health*, Cambridge University Press, New York.
- Decety, J., Lamm, C. (2009). Empathy versus Personal Distress: Recent Evidence from Social Neuroscience, In J. Decety, & W. Ickes (Eds.), *The Social Neuroscience of Empathy* (pp. 199-214). Cambridge, MA: MIT Press.
- Derntl, B., Finkelmeyer, A., Toygar, T.K., Hulsmann, A., Schneider, F., Falkenberg, D.I., Habel, U. (2009). Generalized deficit in all core components of empathy in schizophrenia. *Schizophrenia Research*, 108, 197–206.
- Fernandez, Y.M., & Marshall, W.L. (2003). Victim Empathy, Social Self-Esteem, and Psychopathy in Rapists, *Sexual Abuse: A journal of Research and Treatment*, 15(1), 11–26.
- Findlay, L.C., Girardi, A., & Coplan, R.J. (2006). Links between Empathy, Social Behaviour, and Social Understanding in Early Childhood, *Early Childhood Research Quarterly*, 21(3), 347–359.
- Frith, C.D. (2004). Schizophrenia and Theory of Mind, *Psychological Medicine*, 34, 385-389.
- Fyfe, S., Williams, C., Mason, O.J., Pickup, G.J. (2008). Apophenia, Theory of Mind and Schizotypy: Perceiving Meaning and Intentionality in Randomness, *Cortex*, 44(10), 1316-25.
- Goulding, A. (2004). *Mental Health Aspects of Paranormal and Psi Related Experiences*. Doctoral dissertation, Department of Psychology, Göteborg University, Göteborg, Sweden.
- Haker, H., Rossler, W. (2009). Empathy in Schizophrenia: Impaired Resonance, *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, 259, 352-361.

-
- Henry, J.D., Bailey, P.E., Rendell, P.G. (2008). Empathy, Social Functioning and Schizotypy, *Psychiatry Research*, 160, 15-22.
- Jolliffe, D., & Farrington, D.P. (2004). Empathy and Offending: A Systematic Review and Meta-analysis, *Aggression and Violent Behavior*, 9, 441-476.
- Langdon, R., Coltheart, M. (1999). Mentalizing Schizotypy and Schizophrenia, *Cognition*, 71, 43-71.
- Langdon, R., Coltheart, M. (2004). Recognition of Metaphor and Irony in Young Adults: The Impact of Schizotypal Personality Traits, *Psychiatry Research*, 125, 9-20.
- Lawrence, E. J., Shaw, P., Baker, D., Baron-Cohen, S., David, A.S. (2004). Measuring Empathy: Reliability and Validity of the Empathy Quotient, *Psychological Medicine*, 34, 911-924.
- Meehl, P.E. (1962). Schizotaxia, Schizotypy, and Schizophrenia, *American Psychologist*, 17(12), 827-838.
- Meins, E., Jones, S.R., Fernyhough, C., Hurndall, S., Koronis, P. (2008). Attachment Dimensions and Schizotypy in a Non-clinical Sample, *Personality and Individual Differences*, 44, 1000-1011.
- Montag, C., Heinz, A., Kunz, D., Gallinat, J. (2007). Self-reported Empathic Abilities in Schizophrenia, *Schizophrenia Research*, 92, 85–89.
- Meyer, J., Shean, G., 2006. Social-cognitive Functioning and Schizotypal Characteristics, *The Journal of Psychology* 140, 199-207.
- Muncer, S.J., Ling, J. (2006). Psychometric Analysis of the Empathy Quotient (EQ) Scale, Personality and Individual Differences, 40, 1111-1119.
- Paíño-Piñeiro, M., Fonseca-Pedrero, E., Lemos-Giráldez, S., Muñiz, J. (2008). Dimensionality of Schizotypy in Young People According to Sex and Age, *Personality and Individual Differences*, 45, 132–138.
- Pickup, G.J. (2006). Theory of Mind and Its Relation to Schizotypy, *Cognitive Neuropsychiatry*, 11, 177-192.
- Raine, A. (1991). The SPQ: A Scale for the Assessment of Schizotypal Personality Based on DSM-III-R Criteria, *Schizophrenia Bulletin*, 17(4), 555-564.

- Rossi, A., & Daneluzzo, E. (2002). Schizotypal Dimensions in Normals and Schizophrenic Patients: A Comparison with Other Clinical Samples, *Schizophrenia Research*, 54(1-2), 67-75.
- Russell, T.A., Reynaud, E., Herba, C., Morris, R., Corcoran, R. (2006). Do You See What I see? Interpretations of Intentional Movement in Schizophrenia, *Schizophrenia Research*, 81, 101-111.
- Shamay-Tsoory, S.G. (2009). Empathic Processing: Its Cognitive and Affective Dimensions and Neuroanatomical Basis. In. J. Decety, and W. Ickes (Eds.), *The Social Neuroscience of Empathy* (p. 215-232). Cambridge, MA: MIT Press.
- Thakkar, K.N., Park, S. (2010) Empathy, Schizotypy and Visuospatial Transformations, *Cognitive Neuropsychiatry*, 15(5), 477-500.
- Wheelwright, S., Baron-Cohen, S., Goldenfeld, N., Delaney, J., Fine, D., Smitha, R., Weil, L., Wakabayashi, A. (2006). Predicting Autism Spectrum Quotient (AQ) from the Systemizing Quotient-Revised (SQ-R) and Empathy Quotient (EQ), *Brain Research*, 1079, 47-56.
- Wuthrich, V., & Bates, T. (2006). Confirmatory Factor Analysis of the Three-factor Structure of the Schizotypal Personality Questionnaire and Chapman Schizotypy Scales, *Journal of Personality Assessment*, 87, 292-304.